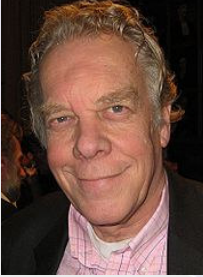

Programma Symposium
Onderzoek en praktijkontwikkeling in de publieke sector
Woensdag 23 november 2011

9.00uur	Registratie en ontvangst	
10.00 uur	<p>Opening door de dagvoorzitter Louis Tavecchio</p> <p>Louis Tavecchio is lector Vraaggerichte methodiekontwikkeling bij het Kenniscentrum Maatschappij en Recht van de Hogeschool van Amsterdam en emeritus bijzonder hoogleraar Pedagogiek aan de Universiteit van Amsterdam</p>	
10.10 uur	<p>Welkom door Jet Bussemaker</p> <p>rector HvA en lid CVB UvA/HvA</p>	
Keynote sprekers		
10:25 uur	<p>Lourens Henkelman</p> <p>Waarom cliënten een stem geven in onderzoek?</p> <p>Lourens Henkelman zal in zijn inleiding allereerst ingaan op de samenhangende concepten Democratisering, Emancipatie, Individualisering en Participatie. Deze maatschappelijke ontwikkelingen hebben er in de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) toe geleid dat patiënten cliënten werden en tot autonome burgers werden 'verheven'. De laatste jaren blijken echter ook grote nadelen aan deze autonomie vast te zitten voor de patiënt. Vervolgens worden de consequenties van deze ontwikkelingen voor het zorgonderzoek in de praktijk besproken. Met name de participatie van patiënten binnen diverse onderzoeksgremia stelt hoge eisen aan patiënten om het patiëntenperspectief daadwerkelijk te kunnen inbrengen. Patiënten dienen immers hun eigen ervaringen te kunnen overstijgen, wil er sprake zijn van bruikbare kennis. Er worden twee voorbeelden uitgewerkt over adequate patiëntenparticipatie. De inleiding wordt afgesloten met enkele opmerkingen over evidence based versus ervaringskennis en het probleem dat nagenoeg alle kennis in de GGZ omstreden is.</p> <p>Lourens Henkelman is psycholoog en was twintig jaar als docent/onderzoeker werkzaam bij de Vakgroep Klinische Psychologie aan de Universiteit Utrecht. In 1991 is hij gepromoveerd op een proefschrift over het extramuraliseringsbeleid in de psychiatrie. Hij werkte zeven jaar bij Zon-Mw als programmasecretaris voor de GGZ-programma's (o.a. het programma "GeestKracht") en als teammanager. Hij was daarna vijf jaar werkzaam als Programmahoofd Zorginnovatie aan het Trimbos-instituut in Utrecht. Hij is ruim 15 jaar actief geweest als bestuurder van de RIBW SBWU in Utrecht waarvan de laatste 8 jaar als voorzitter van de Raad van Toezicht. Tot en met 2011 is hij lid van de raad van Toezicht van het Fonds Psychische Gezondheid. Eind 2007 ging hij met prepensioen. Samen met zijn vrouw is hij actief betrokken bij projecten in de GGZ.</p>	
11:05 uur	Koffiepauze	
11.25 uur	<p>Tom van Yperen</p> <p>Evidence based werken en de implementatie van interventies in de jeugdzorg</p> <p>Velen zijn het erover eens dat de jeugdzorg effectiever kan. De vraag is alleen: hoe? Grofweg komen we daarin twee meningen tegen. De ene stelt dat de jeugdzorg veel meer evidence-based interventies moet implementeren. De tweede positie stelt dat het niet zoveel zin heeft de focus te richten op specifieke interventies; het gaat vooral om de effectiviteit van de hulpverlener, zo is het idee. In deze bijdrage wil ik op dit punt dieper ingaan: hoe maken we de jeugdzorg effectiever en wat is daarin de rol van evidence-based interventie-methoden. Hoe ziet de implementatie van die methoden er idealiter uit?</p> <p>Tom van Yperen is orthopedagoog en expert bij het Nederlands Jeugdinstuut. Zijn werk is vooral gericht op de kwaliteit van de hulp- en dienstverlening voor jeugdigen en hun opvoeders. Vanwege het Nji is hij tot 1 juli 2012 bij de Universiteit Utrecht werkzaam als bijzonder hoogleraar op het terrein van het onderzoek en de ontwikkeling van effectieve jeugdzorg. Vanaf 1 september 2011 is hij als bijzonder hoogleraar 'Monitoring en innovatie zorg voor jeugd' verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen, afdeling Orthopedagogiek.</p>	

12.05 uur	<p>Ben Baarda Het probleem van praktijkgericht onderzoek: een casus</p> <p>Het probleem in veel methodologieboeken en het methodologieonderwijs is dat er te veel wordt uitgegaan van de universitaire onderzoekspraktijk en te weinig van praktijkonderzoekssituaties. Het praktijkonderzoek wijkt op een aantal belangrijke punten af van het universitaire wetenschappelijke onderzoek. Het grootste verschil doet zit vooral voor bij de start. Bij praktijkonderzoek is een grondige probleemanalyse essentieel, doordat je bij praktijkonderzoek met verschillende partijen te maken hebt. De opdrachtgever heeft soms een verwachting die je als onderzoeker niet waar kunt maken. Om dat probleem direct duidelijk te maken en mogelijk naar een oplossing te zoeken wil ik uitgebreid ingaan op de vragen die je als onderzoeker moet stellen om het onderzoeksprobleem duidelijk te krijgen en vooral ook duidelijk te krijgen welke rol je daar als onderzoeker in speelt.</p> <p>Ik wil dit illustreren met een casus, waarbij ik het probleem samen met u wil analyseren. De casus betreft een onderzoek dat ik op de website van het Parool tegenkwam. Het gaat over de problemen die de Amsterdamse rekenkamer heeft met het onderzoek naar de effectiviteit van interventies om de problemen op de Amsterdamse wallen te verminderen.</p> <p>Ben Baarda doceert al meer dan dertig jaar statistiek en onderzoeksmethoden aan de Sociale Faculteit en het University College van de Universiteit Utrecht. Naast zijn universitaire werk maakt hij deel uit van een onderzoeks-, advies- en trainingsmaatschap. Hij heeft op het terrein van de statistiek en onderzoeksmethoden verschillende boeken gepubliceerd, waaronder het boek 'Dit is onderzoek!'</p>	
12.45 uur	Lunchpauze	

Workshops

Workshopronde 1 (R1) 13:30 uur – 14:45 uur

<p>Workshop 1: De cliënt als medeonderzoeker (R1)</p> <p>Onderzoek in de sociale wetenschappen moet zich meer gaan richten op het verhogen van de competenties van burgers en niet alleen op die van experts/hulpverleners. Wanneer we in toenemende mate algemene maatschappelijke rollen overlaten aan experts dan dekwalficeren we de samenleving. Dit gebeurt onder andere op terreinen van opvoeding, veiligheid creëren en zorgen voor elkaar. Het is belangrijk de kwalificaties van burgers, bv cliënten, op te zoeken en die aan te spreken. Vervolgens is het belangrijk uit te vinden hoe de kwalificaties te verbeteren. Onderzoek is bij uitstek een activiteit om dat te doen. Wanneer bijvoorbeeld cliënten participeren als medeonderzoeker, zijn de effecten daarvan dat zijzelf leren, nieuwe ervaringen opdoen, actiever in oplossingen meedoen. Voorbeelden zijn onderzoek over “eigen kracht” en “ervaringsdeskundigheid”.</p> <p>Spreker: Harrie van Haaster Harrie van Haaster (59) heeft psychologie gestudeerd. Hij is in 1991 gepromoveerd op een onderzoek naar competentieverhoging bij cliënten in de geestelijke gezondheidszorg. In 1996 heeft hij het onderzoeksbureau IGPB opgezet om onderzoek te doen voor cliënten en patiëntenorganisaties. In 2001 heeft hij samen met het cliëntenbelangenbureau van de GGzE en met Fontys Hogeschool respectievelijk HvA de TOED opleidingen voor ervaringsdeskundigen opgezet. TOED staat voor Traject Opleidingen Ervaringsdeskundigen. Vanuit het IGPB heeft hij talrijke onderzoeken waarbij cliënten als medeonderzoekers betrokken waren. Op dit moment doet hij onder meer onderzoek naar Eigen Regie en Empowerment bij gebruikers van een Persoons Gebonden Budget en naar participatie van medewerkers (cliënten) op zorgboerderijen.</p> <p>Reactie door: Wilma Scholte Op Reimer, lector Evidence Based Nursing aan de Hogeschool van Amsterdam</p> <p>Voorzitter: Judith Metz</p>	
<p>Workshop 2: De mogelijkheden van actie- en handelingsonderzoek aan de hand van voorbeelden (R1)</p> <p>Actie- en handelingsonderzoek heeft zowel een actie- als een evaluatie functie, draagt bij aan de ontwikkeling van theorie en motiveert stakeholders om samen te werken en te participeren. Hoe dit precies gaat wordt in deze sessie toegelicht aan de hand van actie onderzoek op het terrein van gezondheidsbevordering. Bijvoorbeeld de Coordinated Action Checklist die ontwikkeld is samen met zes samenwerkingsverbanden en de netwerkanalyse en de tijdlijnmethode die gebruikt worden in het onderzoek naar de netwerken rondom de BeweegKuur. In de workshop krijgen deelnemers gelegenheid om zelf aan de slag te gaan met enkele van deze methoden. De workshop wordt afgesloten met aantal belangrijke principes van handelingsonderzoek zoals reflectie, de praktijk cyclus van Van Strien en een relatief beschermde setting.</p> <p>Sprekers: Annemarie Wagemakers en Ben Boog Annemarie Wagemakers werkt als universitair docent bij de leerstoelgroep Gezondheid en Maatschappij van de Wageningen Universiteit. Haar onderzoek is gericht op het faciliteren en evalueren van community gezondheidsbevordering. Om methoden en instrumenten te ontwikkelen werkt zij samen met organisaties in de praktijk. Zij heeft als actieonderzoeker gewerkt in het project ‘Wijkgezondheidswerk’ van de GGD Eindhoven en was betrokken bij het project ‘Gezonde leefgewoonten Westerpark’ van de GGD Amsterdam. Momenteel begeleid zij onder andere onderzoek in projecten van het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB) en de Academische Werkplaats AGORA.</p> <p>Ben Boog heeft gewerkt als opbouwwerker en universitair docent bij de afdeling andragogiek van de Universiteit Groningen. Op dit moment is hij freelance adviseur handelings (actie)onderzoek en kwalitatief onderzoek. Daarnaast geef hij onderzoeksmethoden aan de Master Kunsteducatie van de Hanzehogeschool en Hogeschool Leeuwarden en de Master Muziek van de Hanzehogeschool. In het kader van deze functies houdt hij zich al vanaf 1974 bezig met theorie en praktijk van handelingsonderzoek en heeft hij daarover gepubliceerd.</p>	

Workshop 3: (Botsende) waarden en normen in praktijkgericht onderzoek (R1)

In praktijkgericht onderzoek is er altijd sprake van meerdere 'stakeholders', die hun eigen perspectieven, belangen en behoeften in het onderzoek en/of haar uitkomsten terug willen zien. Dit kunnen cliënten of leerlingen zijn en hun ouders of familieleden, management van instellingen, beleidsmakers, professionals. Vanuit een relationeel-constructionistische optiek is de onderzoeker slechts een van die belanghebbenden, en is er altijd sprake van interactieve kennisontwikkeling waarbij verschillende kennismodi in het geding zijn: theoretische/procedurele kennis, praktijkkennis en ervaringskennis. Foucault's bekende uitspraak 'kennis is macht' heeft belangrijke consequenties voor praktijkonderzoek. De maatschappelijke status van de kennismodi is immers niet gelijk en het samenkomen van kennismodi is dan ook geen waardenutraal gegeven. Integendeel, de verschillende waarden en normen van de belanghebbenden zullen veelal met elkaar botsen en op zijn minst 'moeite' opleveren voor de onderzoeker en 'wrijving' in het project. Vanuit een relationeel-constructionistische visie op onderzoek doen is het belangrijk die 'plekken der moeite' niet uit de weg te gaan, maar juist te onderzoeken in een dialoog tussen de belanghebbenden. Op die manier kan onderzoek doen niet alleen tot praktijkontwikkeling leiden, maar ook de normatief-professionele ontwikkeling van de betrokkenen verder brengen.

Na een theoretische inleiding in het concept van 'normatieve professionalisering' zullen we aan de hand van een casus van een participatief actieonderzoek project ingaan op hoe dit concept in praktijkgericht onderzoek vorm kan krijgen. Dit doen we door in te gaan op de wijzen waarop normativiteit een rol speelt in de verschillende fasen of onderdelen van praktijkgericht onderzoek, zoals de eerste gesprekken tussen belanghebbenden, het vaststellen van de onderzoeksvraag, de analyse van materialen en de disseminatie van bevindingen.

Spreker: Gaby Jacobs

Gaby Jacobs (1970) is afgestudeerd als sociaal psychologe aan de Universiteit van Tilburg en in 2001 gepromoveerd op het onderwerp 'Empowerment in de feministische hulpverlening en humanistisch geestelijk werk' aan de Universiteit voor Humanistiek in Utrecht. Sindsdien heeft ze gewerkt als onderzoeker en docent aan de Universiteit voor Humanistiek en aan Keele University (Engeland) en heeft ze een diversiteit aan tweede en derde geldstroomonderzoeks- en professionaliseringstrajecten geleid en uitgevoerd op het terrein van participatie en empowerment, waarden en professionalisering, op het brede terrein van zorg, welzijn, gezondheidsbevordering en educatie. Sinds april 2009 is ze als lector verbonden aan Fontys OSO waar ze samen met haar kenniskring en toegevoegde onderzoekers onderzoek en projecten uitvoert rondom waarden, professionalisering en inclusieve (educatieve) praktijken. De dialoog vormt hierin een belangrijk middel en doel, uitgaande van het principe dat leren en ontwikkeling plaats vindt in interacties tussen personen, contexten en uiteenlopende vormen van kennis.

Workshop 4: Implementeren: determinantenanalyse (R1)

In de jeugdgezondheidszorg zijn er de afgelopen tien jaar uiteenlopende richtlijnen ontwikkeld. De ontwikkeling daarvan loopt goed, de invoering en daadwerkelijke uitvoering ervan loopt veel minder goed: er wordt in de praktijk vaak nauwelijks met de richtlijnen gewerkt. In de jeugdzorg wordt de afgelopen tien jaar gehamerd op het ontwikkelen én gebruiken van evidence based methoden. Met grote voortvarendheid worden medewerkers in de jeugdzorg getraind in nieuwe interventies. Maar al te vaak blijkt echter dat de instroom in die nieuwe interventies niet groot is en de resultaten niet zijn wat er van te voren verwacht werd. In deze workshop maken we de stappen duidelijk die aan de orde zijn bij de implementatie van richtlijnen, interventies en andere vernieuwingen (zoals het gebruik van bijvoorbeeld vragenlijsten in de jeugdzorg). Het invoeren van nieuwe zorgprogramma's, interventies of richtlijnen is een complex proces. Een bewezen effectieve vernieuwing wordt niet per definitie een succes! De manier waarop de vernieuwing wordt ingevoerd is van cruciaal belang. Tijdens de workshop leert u hoe dit op een systematische wijze kan worden aangepakt.

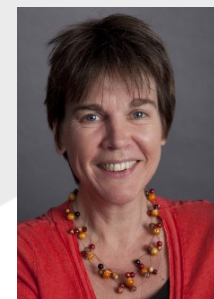
De workshop start met een korte introductie van de principes en valkuilen bij implementatie (generiek innovatie raamwerk) en met een uiteenzetting over strategieën de borging van interventies (support system). De rest van de workshop bestaat uit het toepassen van het raamwerk aan de hand van casuïstiek en voorbeelden / vragen uit de werksituaties van de deelnemers. Bijvoorbeeld: Hoe introduceer ik de vernieuwing? Wat doe ik met die ene collega die voortdurend bezwaren uit? Wat moet ik allemaal regelen en op welke termijn? Hoe meet/weet ik of de vernieuwing wordt gebruikt? Hoe zorg ik ervoor dat ook over een jaar iedereen nog met de vernieuwing werkt?

NB: Deze workshop wordt aangeboden in twee delen. In workshopronde 1 wordt ingezoomd op de determinantenanalyse. In ronde 2 buigen de onderzoekers zich samen met u over de invoering en borging van interventies. U hoeft niet beide workshops te volgen. Ook is het mogelijk om uzelf alleen voor deel 1 of 2 in te schrijven.

Sprekers: Margot Fleuren en Leonieke Boendermaker

Leonieke Boendermaker werkt als lector Implementatie in de jeugdzorg aan de Hogeschool van Amsterdam. Zij combineert deze functie met die van senior onderzoeker bij de basiseenheid Orthopedagogiek, onderdeel jeugdzorg aan de Rijksuniversiteit Groningen. Ze studeerde (sociale) pedagogiek in Leiden en Amsterdam en promoveerde in 1999 op een proefschrift over de populatie en werkwijze in justitiële behandelinrichtingen voor jongeren.

Margot Fleuren werkt bij TNO als senior onderzoeker implementatie. Ze heeft ruime ervaring met evaluatieonderzoek naar het gebruik van richtlijnen bij diverse beroepsgroepen en met onderzoek naar determinanten van innovaties. Ze geeft onderwijs over implementatie bij een aantal beroepsopleidingen. Ze studeerde andragogie in Nijmegen en promoveerde in 1997 op een onderzoek naar implementatie van standaarden door huisartsen en verloskundigen.

14:45 uur | Theepauze

Workshopronde 2 (R2) 15:00 uur – 16:15 uur

Workshop 5: Hoe om te gaan met de complexiteit van een sociaal probleem? (R2)

Samenlevingen zijn steeds meer van elkaar afhankelijk. Ook Nederland wordt steeds meer beïnvloed door Europese en wereldwijde ontwikkelingen. Dat betekent dat veel sociale problemen ingewikkeld en soms onvoorspelbaar worden. Te denken valt daarbij aan wereldwijze problemen zoals de klimaatverandering, de krediet crisis en milieuvervuiling, maar ook aan problemen die meer lokaal spelen zoals de stijgende kosten van de gezondheidszorg, xenofobie bij Nederlandse politici, de afnemende kwaliteit van het leven in een grote stad en privatisering van gezondheidszorg, nutsbedrijven en onderwijs. Politici proberen deze problemen aan te pakken. Echter de meeste politici zijn niet goed opgeleid om deze problemen op een adequate manier aan te pakken. Om deze situatie te verbeteren zouden politici zich meer bewust moeten zijn van de complexiteit van het probleem en zich de bekwaamheid moeten verwerven om dit soort problemen adequaat te behandelen. Daarvoor is een goede wetenschappelijke opleiding en vorming noodzakelijk. Wanneer zij daarin nog niet getraind zijn, zouden zij wetenschappelijke ondersteuning moeten vragen van onderzoekers en docenten. Zij zouden cursussen moeten volgen om te leren hoe je sociale complexe problemen kunt onderzoeken, analyseren, begrijpen en kunt aanpakken. Een geschikte cursus om dat te leren is inmiddels ontwikkeld in het gebied van de Methodologie en Methoden van de aanpak van maatschappelijke complexiteit: de Compram methode (complex problem handling method: DeTombe & Collega's 1994-2011). Het toepassen van deze methode leidt tot een meer stabiele en duurzame aanpak van complexe sociale problemen. De Compram methodologie is door de OECD aanbevolen om te gebruiken in nationale kenniscentra voor maatschappelijke complexiteit.

Spreker: Dorien DeTombe

Dorien DeTombe studeerde sociale wetenschappen en computer wetenschappen. Haar onderzoeksinteresse ligt op het gebied van methodologie van maatschappelijke complexiteit. Tijdens haar promotie-onderzoek ontwikkelde ze de methodologie COMPRAM (Complex Problem hAndling Methodology): een methodologie voor politieke besluitvorming door multidisciplinaire groepen van deskundigen en belanghebbenden.

Reactie door: Joan van Aken

Joan van Aken is professor Organisatiekunde aan de faculteit Technologie Management van de TU/e. Zijn onderzoek richt zich op het ontwikkelen ontwerpgerichte onderzoeksstrategieën, organisatieontwerp en -verandering en innovatie management. Hij studeerde Technische Natuurkunde aan de TU Delft en promoveerde in 1978 in de Bedrijfskunde aan de TU Eindhoven op het proefschrift 'On the control of complex industrial organizations'.
Voorzitter: Cor van Dijkum

Workshop 6: Praktijkgericht onderzoek vraagt om pragmatisch evalueren: 'passend bewijs' door mixed methods (R2)

De huidige publieke gezondheidszorg heeft te maken met een aantal dilemma's: interventies worden steeds complexer, de effectiviteit ervan is moeilijk vast te stellen en effectieve interventies vinden nauwelijks 'uptake' in reguliere zorg. Andere evaluatiedesigns worden ontwikkeld om deze kloof tussen wetenschap en praktijk te overbruggen. In deze deelsessie, presenteer ik u hier een voorbeeld van; een preventieprogramma dat middels een pragmatische trial werd geëvalueerd. Ook presenteer ik u de bevindingen van mijn etnografisch onderzoek ervan. Middels de presentatie argumenteer ik dat om public health interventies ingebed te krijgen in reguliere zorgpraktijken, anders gekeken dient te worden naar wat en hoe interventies geëvalueerd worden. Dit vraagt niet alleen om pragmatisch evalueren, maar ook om het toepassen van mixed methods. In aansluiting hierop wil ik de toehoorders vragen samen met mij te onderzoeken wat 'pragmatisch evalueren' is, zou moeten inhouden om 'passend bewijs' te verkrijgen en hoe het uitgevoerd zou moeten worden.

Spreker: Yvonne Jansen

Yvonne Jansen is antropoloog en onderzoeker bij TNO expertisegroep Sustainable Productivity te Hoofddorp. Haar expertise ligt op het gebied van: procesanalyses, behoeftenonderzoek, ontwikkelen van nieuwe zorgconcepten en kwalitatieve evaluatiemethoden. Zij is o.a. betrokken geweest bij evaluatieonderzoeken binnen het Transitieprogramma Langdurende Zorg, implementatieonderzoek naar de implementatie van zorginnovaties, en behoeftenonderzoek naar wensen, behoeften en ervaren belemmeringen ten aanzien van gezondheidsbevordering en preventie bij niet-westerse migranten op gebied van o.a. diabetes en preconceptiezorg. Zij deed etnografisch promotieonderzoek naar de spanning tussen onderzoek en praktijk in de preventie van hart- en vaatziekten in huisartsenzorg in achterstandswijken in Den Haag en Rotterdam. Zij promoveert in maart 2012 bij het Instituut Beleid Management Gezondheidszorg Erasmus Universiteit Rotterdam op het proefschrift "Pragmatic trials; the mutual shaping of research and primary health care practice. An ethnographic analysis of the role the pragmatic trial methodology fulfils in bridging the science-practice gap".

Reactie door: Martin Gerrebrands.

Martin Gerrebrands is filosoof en socioloog en werkzaam aan de Hogeschool van Amsterdam (Sociaal Juridische Dienstverlening) als docent en wetenschappelijk onderzoeker.
Voorzitter: Wilfred Diekmann

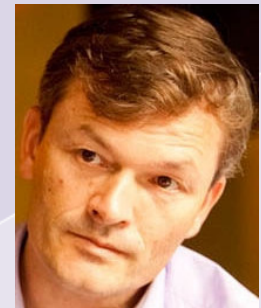
Workshop 7: Spelsimulatie als onderzoeksmethode (R2)

We starten met een theoretisch kader waarin we onze uitgangspunten en ontwerpprincipes voor zowel onderzoek als praktijksimulaties uiteenzetten. Dan geven we enkele voorbeelden van onderzoek met behulp van spelsimulatie. Daarna krijgt u de kans zelf mee te doen in een frame-game dat we voor deze gelegenheid hebben 'geladen' met dilemma's voor onderzoekers, studenten, klanten, opdrachtgevers en medewerkers werkzaam in de publieke sector. Wat is jouw mening op de volgende punten: Is dit eigenlijk wel onderzoek? Wat doe je met de resultaten naar deelnemers toe? Wat kun je zeggen over de kwaliteit van dit soort onderzoek? Is dit de manier waarop jij onderzoek zou willen doen?

Sprekers: Bart van Linder en Janneke Mens-Verhulst

Bart van Linder is veranderekundige en ontwikkelde de afgelopen 20 jaar meer dan 100 spelsimulaties, games en policy exercises. Hij opereert vanuit zijn eigen onderneming www.actoradviseurs.nl. Zijn spellen zet hij in bij het opstarten en versnellen van leren en veranderen in organisaties. Bart studeerde andragologie aan de Universiteit Utrecht en was werkzaam als onderzoeker bij het Centrum voor Innovatie en Coöperatieve Technologie van de Universiteit van Amsterdam. Zijn nieuwste game heet Provokido en is gebaseerd op inzichten uit de provocatieve therapie. Het spel is genomineerd voor de Innovatieprijs 2011 door professionele veranderaars en projectmanagers.

Janneke van Mens-Verhulst is oud- hoogleraar "Theorie en praktijk van de Vrouwengezondheidszorg" van de Universiteit voor Humanistiek. Ze studeerde andragologie aan de Universiteit van Amsterdam en werkte tussen 1972 en 2006 achtereenvolgens in de medische psychologie, andragologie, klinische psychologie en gezondheidspsychologie. In 1988 promoveerde ze met "Modelontwikkeling voor vrouwenhulpverlening" waarin de ontwerpspecificaties voor een spelsimulatie het (voorlopige) eindpunt vormden. In die jaren zette ze haar agogische competenties in bij het bureau Schouten & Nelissen. Van 1998 tot 2003 was ze voorzitter van de SISWO-Werkgroep "Sociocybernetics" - deel van de Nederlandse Organisatie voor Sociaal-Wetenschappelijk Methodologisch Onderzoek. Zie www.vanmens.info/verhulst, onder "hulpverlening en diversiteit" en "non-lineaire dynamische systemen".

Workshop 8: Implementeren: invoering en borging (R2)

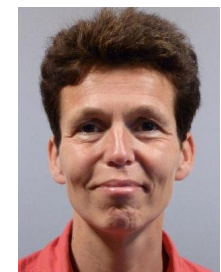
In de jeugdgezondheidszorg zijn er de afgelopen tien jaar uiteenlopende richtlijnen ontwikkeld. De ontwikkeling daarvan loopt goed, de invoering en daadwerkelijke uitvoering ervan loopt veel minder goed: er wordt in de praktijk vaak nauwelijks met de richtlijnen gewerkt. In de jeugdzorg wordt de afgelopen tien jaar gehamerd op het ontwikkelen én gebruiken van evidence based methoden. Met grote voortvarendheid worden medewerkers in de jeugdzorg getraind in nieuwe interventies. Maar al te vaak blijkt echter dat de instroom in die nieuwe interventies niet groot is en de resultaten niet zijn wat er van te voren verwacht werd. In deze workshop maken we de stappen duidelijk die aan de orde zijn bij de implementatie van richtlijnen, interventies en andere vernieuwingen (zoals het gebruik van bijvoorbeeld vragenlijsten in de jeugdzorg). Het invoeren van nieuwe zorgprogramma's, interventies of richtlijnen is een complex proces. Een bewezen effectieve vernieuwing wordt niet per definitie een succes! De manier waarop de vernieuwing wordt ingevoerd is van cruciaal belang. Tijdens de workshop leert u hoe dit op een systematische wijze kan worden aangepakt. De workshop start met een korte introductie van de principes en valkuilen bij implementatie (generiek innovatie raamwerk) en met een uiteenzetting over strategieën de borging van interventies (support system). De rest van de workshop bestaat uit het toepassen van het raamwerk aan de hand van casuïstiek en voorbeelden / vragen uit de werksituaties van de deelnemers. Bijvoorbeeld: Hoe introduceer ik de vernieuwing? Wat doe ik met die ene collega die voortdurend bezwaren uit? Wat moet ik allemaal regelen en op welke termijn? Hoe meet/weet ik of de vernieuwing wordt gebruikt? Hoe zorg ik ervoor dat ook over een jaar iedereen nog met de vernieuwing werkt?

NB: Deze workshop wordt aangeboden in twee delen. In workshopronde 1 wordt ingezoomd op de determinantenanalyse. In ronde 2 buigen de onderzoekers zich samen met u over de invoering en borging van interventies. U hoeft niet beide workshops te volgen. Ook is het mogelijk om uzelf alleen voor deel 1 of deel 2 in te schrijven.

Spreker: Leonieke Boendermaker en Margot Fleuren

Leonieke Boendermaker werkt als lector Implementatie in de jeugdzorg aan de Hogeschool van Amsterdam. Zij combineert deze functie met die van senior onderzoeker bij de basiseenheid Orthopedagogiek, onderdeel jeugdzorg aan de Rijksuniversiteit Groningen. Ze studeerde (sociale) pedagogiek in Leiden en Amsterdam en promoveerde in 1999 op een proefschrift over de populatie en werkwijze in justitiële behandelingsrichtingen voor jongeren.

Margot Fleuren werkt bij TNO als senior onderzoeker implementatie. Ze heeft ruime ervaring met evaluatieonderzoek naar het gebruik van richtlijnen bij diverse beroepsgroepen en met onderzoek naar determinanten van innovaties. Ze geeft onderwijs over implementatie bij een aantal beroepsopleidingen. Ze studeerde andragologie in Nijmegen en promoveerde in 1997 op een onderzoek naar implementatie van standaarden door huisartsen en verloskundigen.

Workshop 9: De relatie tussen handelingsonderzoek en de reflectieve professional in de risicomaatschappij (R2)

Sprekers: Sjaak Khonraad en Sophia van Hattum

Sjaak Khonraad is sinds juli 2009 lector Integrale Veiligheid bij het Expertisecentrum Veiligheid van Avans Hogeschool, 's-Hertogenbosch. Binnen het lectoraat Integrale Veiligheid verricht hij onderzoek naar allerlei domeinen en problemen in de 'rafelrand' van de samenleving zoals tippelzones, ontwikkeling van veiligheidshuizen, woonwagenlocaties en vrijplaatsen, Prachtwijken, veelplegers. Handelingsonderzoek is een van zijn specialisaties. Sjaak Khonraad is zijn loopbaan gestart als cultureel- en opbouwwerker met name voor woonwagenbewoners. Later was hij werkzaam als directeur bij een samenwerkingsverband voor welzijnswerk en onderwijs. Ook is hij als docent verbonden geweest aan de Universiteit van Utrecht. Na zijn studie Algemene Sociale Wetenschappen aan de Universiteit van Utrecht is hij in 2000 gepromoveerd op woonwagenbeleid.

Sophia van Hattum is docent bij Avans Hogeschool den Bosch bij de opleiding personeel en arbeid. Sinds 2010 maakt ze onderdeel uit van de kenniskring Integrale Veiligheid bij het Expertisecentrum Veiligheid van Avans Hogeschool 's-Hertogenbosch. Ze neemt deel aan het onderzoek naar het werk van wijkagenten. Sophia van Hattum heeft personeelwetenschappen gestudeerd en heeft aanvankelijk in het bedrijfsleven gewerkt in verschillende functies op het gebied van HRM (begeleiding invoering Total quality management, begeleiding invoering zelfsturende teams en personeelsmanager)

16.15 uur

Harry Kunneman

Bestaansethiek als pijler van praktijkontwikkeling: een hommage aan Victor van den Bersselaar

Ter ere van Victor van den Bersselaar, onderzoeker van het Kenniscentrum Maatschappij en Recht van de Hogeschool van Amsterdam, die op 3 november is overleden, wordt de dag afgesloten met een bijdrage van Harry Kunneman. Harry was de promotor van Victor en staat stil bij de bijdrage die Victor heeft geleverd aan het onderzoek naar bestaansethische kwesties waar praktijkwerkers in zorg, welzijn en educatie dagelijks mee te maken krijgen.

Harry Kunneman is hoogleraar sociale en politieke theorie verbonden aan de Universiteit van Humanistiek. Hij heeft een groot aantal publicaties op zijn naam staan, waaronder De straf Voorbij, Postmoderne Moraliteit en Voorbij het dikke-ik.

16.45uur

Afsluiting met hapje en drankje